

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPEËN PARLAIMINT NA HEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EUROPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EVROPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

FOCUS

Parlamentul European adoptă cel de-al treilea pachet energetic

Mai multe posibilități de alegere pentru consumatori, creșterea investițiilor și siguranța energetică în Europa sunt punctele cheie ale celui de-al treilea pachet energetic, care a fost adoptat de Parlament la 21 aprilie 2009. Suporterii noii legi susțin că aceasta va încuraja competiția și investițiile în infrastructură.

În centrul noii legislații se află liberalizarea piețelor de gaz și electricitate prin separarea producției de distribuție.

Separarea producției și distribuției

Statele membre vor putea alege unul dintre cele trei modele în ceea ce privește separarea producției de distribuția de gaze naturale și electricitate:

- Separarea proprietății între companiile de producție de energie electrică și cele de transmisie - "ownership unbundling"
- Operatorul independent de sistem (OIS/ISO)
- Operatorul independent de transport (OIT/ITO)

Consolidarea drepturilor consumatorilor

Această schimbare a pieței va permite consumatorilor să primească toate informațiile necesare cu privire la consumul lor de gaze naturale și energie electrică și la drepturile pe care le au ca și consumatori.

La inițiativa Parlamentului European, noua legislație include măsuri speciale de protecție a consumatorilor vulnerabili. Statele membre ar trebui să ia măsuri corespunzătoare, precum planuri naționale de acțiune sau beneficii în sistemele de asigurări sociale, pentru a garanta clienților vulnerabili alimentarea cu energia electrică necesară.

Solidaritate în situații de criză

Noua legislație dorește promovarea solidarității regional, cerând statelor membre să coopereze în cazul întreruperii aprovizionării cu gaze naturale, prin aplicarea unor măsuri naționale de urgență sau dezvoltarea unor inter-conexiuni de energie electrică și gaze naturale.

Pentru mai multe detalii despre cel de-al treilea pachet legislativ, citiți dosarul de față!

Disocierea proprietății în domeniul energiei - în atenția deputaților europeni

Una din cele mai importante propuneri ale celui de-al treilea pachet legislativ este „disocierea”: separarea generării de electricitate de rețelele de distribuție a acesteia și a extragerii gazelor naturale de sistemul de operare a conductelor. În felul acesta, companiile integrate - precum „Électricité de France” nu vor mai putea să genereze și în același timp să distribuie energie.

Disocierea încurajează investițiile în infrastructura energetică

În iulie anul trecut, deputații europeni și-au exprimat într-o rezoluție sprijinul pentru o politică energetică europeană și disocierea proprietății. Aceasta din urmă ar încuraja investițiile în infrastructura energetică. Pentru statele care nu vor să facă disocierea proprietății, Comisia propune un „Operator Independent al Sistemului”: astfel, companiile existente vor putea păstra proprietatea asupra rețelei de distribuție, dar numai compania independentă va putea lua decizii comerciale și în ceea ce privește investițiile.

„În momentul de față, teoretic, companiile de generare și cele de distribuție a energiei trebuie să fie separate din punct de vedere legal, de multe ori lucrurile nu stau așa și s-a demonstrat că au fost abuzuri - din această cauză, marile companii energetice din Europa au fost de acord cu disocierea proprietății”, a spus raportoarea pentru electricitate, deputata socialistă britanică Eluned Morgan. „În principiu, în Uniunea Europeană există o piață unică pentru electricitate, dar realitatea este diferită”, a adăugat dumneaei, subliniind faptul că 40% din piața energetică din Marea Britanie este deținută de companii franceze și germane, dar companii din Spania și Marea Britanie au întâlnit dificultăți în accesul la piețele din Franța și Germania.

Binevenită sau nu? Disocierea în diferite state membre

Disocierea nu este întotdeauna binevenită: Franța și Germania se opun planurilor Comisiei. La fel ca Austria, Bulgaria, Grecia, Letonia, Luxemburg și Slovacia, acestea consideră că disocierea forțată este neconstituțională și ar putea avea consecințe sociale negative.

Deputatul european ceh Jan Březina (Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat) și al Democraților Europeni) a remarcat în februarie - când pachetul legislativ a fost discutat pentru prima dată în Comisia pentru Industrie - că multe din țările care au aderat la Uniunea Europeană în sau după 2004 „depind de un singur furnizor” și disocierea nu are astfel, nicio logică.

Prețul energiei: încotro?

Nu se știe încă dacă prețul energiei va crește sau va scădea, datorită multor variabile, precum cererea din China sau India și prețul petrolului care se apropie de 120 de dolari barilul.

Cu toate acestea, suporterii acestor măsuri cred că o piață deschisă va încuraja producerea de energie mai eficientă - prin urmare prețurile ar rămâne rezonabile. În același timp vor exista și măsuri de protejare a consumatorilor mai săraci.

Disocierea proprietății și emisiile de gaze cu efect de seră

Comisia Europeană consideră că numai o piață unică în domeniul gazului și al energiei poate sprijini sistemul comunitar de comercializare a cotelor de emisii și folosirea surselor de energie regenerabile. O competiție mai mare nu poate decât să motiveze companiile de producere a energiei, rețelele de operare, proprietarii și furnizorii să investească în energia regenerabilă și sursele alternative de energie.

În momentul de față, sistemul comunitar de comercializare a cotelor de emisii este împiedicat de faptul că în Europa, companiile de electricitate includ prețul permisului de emisii în prețul pe care îl cer de la consumator. Într-o piață liberă, reducerea emisiilor va reprezenta un avantaj competitiv și în acest fel va crește eficiența centralelor electrice, folosirea energiei regenerabile și captarea și stocarea dioxidului de carbon.

O Agenție europeană și o cartă a consumatorului în domeniul energiei

Comisia Europeană propune înființarea Agenției europene de cooperare a autorităților naționale de reglementare în domeniul energiei și a unei carte a consumatorilor de energie - care ar permite consumatorilor să aleagă furnizorii și să își apere drepturile.

Raportorul pentru directiva gazului este Romano La Russa (Grupul Uniunea pentru Europa Națiunilor, Italia); pentru regulamentele privind gazul și electricitatea, raportorii sunt Atanas Papanizov (Grupul Socialist din Parlamentul European, Bulgaria) și Alejo Vidal-Quadras (Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat) și al Democraților Europeni, Spania); pentru Agenția europeană de cooperare a autorităților naționale de reglementare în domeniul energiei, raportor este Renato Brunetta (Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat) și al Democraților Europeni, Italia).

Gazul în atenția deputaților europeni de la Comisia pentru Industrie

În centrul propunerii Comisiei Europene se află „disocierea proprietății”: separarea producerii de gaz de distribuția acestuia. Astfel, distribuția ar putea fi făcută de o companie independentă. În acest caz, este important ca un număr cât mai mare de companii să poată folosi rețeaua de distribuție. Creșterea competiției între companiile care furnizează energie ar oferi consumatorilor o mai mare posibilitate de alegere, ar duce la creșterea investițiilor în conducte și în infrastructura de transport a gazului.

Franța, Germania, Austria, Bulgaria, Grecia, Letonia, Luxemburg și Slovacia se opun ideii de disociere, considerând că disocierea forțată este neconstituțională și ar putea avea consecințe sociale negative. Acestea propun, în loc, o „disociere legală”, prin care companiile își păstrează rețelele de distribuție dar asigură o „separare efectivă a intereselor” prin reguli privind echipamentul, personalul, identitatea și controlul conformității.

La Russa: „Disocierea se bazează pe realitate”

Raportorul Parlamentului European, Romano Maria La Russa (Grupul Uniunea pentru Europa Națiunilor, Italia), sprijină disocierea, spunând că aceasta nu se bazează pe o ideologie ci pe o realitate.

Domnul La Russa a criticat vehement situația actuală a pieței gazului, spunând că prețurile sunt „de neînțeles pentru oameni”. Dumnealui dorește ca furnizorii și consumatorii să aibă posibilități mai mari de alegere și spune că în momentul de față oamenii nu au acces la informații despre consumul propriu de gaz și cât plătesc pentru acesta.

Prețul: încotro?

Evoluția prețurilor într-o piață liberalizată provoacă îngrijorare. Eurostat arată că, din 1998, prețurile în piețele liberalizate din Marea Britanie, Olanda, Spania și Suedia au crescut cu numai 6%, prin comparație cu 30% pe alte piețe.

Cu toate acestea, sursele de furnizare și impozitele determină prețurile, iar prețul petrolului de peste 100 de dolari barilul va avea, la rândul lui, un impact important.

Clauza „Gazprom”

Principala provocare a pieței gazului în Uniunea Europeană este „dependența serioasă de furnizarea gazului”, spune raportorul. Slovacia, Finlanda și Bulgaria sunt dependente aproape 100% de gazul din Rusia. Germania importă 39% din totalul de gaz pe care îl consumă tot din Rusia - iar Franța 26%. Companii străine precum Gazprom controlează din ce în ce mai multe conducte.

De aceea, în noua directivă este prevăzută o clauză (supranumită „clauza Gazprom”) care vizează garantarea condițiilor egale pentru toate statele membre și care impune disocierea și companiilor străine care acționează pe piața UE. Rusia s-a declarat împotriva clauzei.

Comisia Europeană mai propune înființarea unei Agenții europene care să faciliteze armonizarea cadrelor legale din cele 27 de state membre și care să creeze o piață europeană unică în domeniul energiei.

Deputații europeni sprijină înființarea unei Agenții Europene pentru Energie

Pe 28 mai 2008, prin vot, deputații europeni de la Comisia pentru Industrie, cercetare și energie au insistat ca Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic să aibă putere de reglementare - contrar propunerii Comisiei. În raportul redactat de deputatul european Giles Chichester (Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat) și al Democraților Europeni, Marea Britanie), deputații cer ca agenția să fie responsabilă pe deplin, să își prezinte rapoartele în cadrul Parlamentului European, să fie localizată la Bruxelles iar directorul acesteia să fie numit după un vot în Parlament.

Agenția va avea și un rol esențial în emiterea de orientări generale pentru piața energetică. Raportul presupune și existența unor rețele europene a operatorilor de sisteme de transmitere pentru electricitate. Aceste rețele ar fi responsabile cu gestionarea unui plan de investiții pe 10 ani și reglementarea:

- securității, inclusiv regulile de interoperabilitate și procedurile pentru situațiile de urgență
- accesării și conectării
- gestionării capacității transfrontaliere de alocare
- transparenței privind rețelele
- eficienței energetice

Ce este al treilea pachet energetic?

Una din cele mai importante propuneri ale celui de-al treilea pachet energetic este „disocierea”: separarea generării de electricitate de rețelele de distribuție a acesteia și a extragerii gazelor naturale de sistemul de operare a conductelor. În felul acesta, companiile integrate - precum „Électricité de France” nu vor mai putea să genereze și în același timp să distribuie energie. Deputații europeni și-au exprimat într-o rezoluție, în iulie anul trecut, sprijinul pentru disociere și o politică energetică europeană.

Marti, 17 iunie, deputații europeni vor dezbate și vota asupra înființării Agenției Europene pentru Energie, asupra unei „piețe interne pentru electricitate” (raportoare Eluned Morgan, Grupul Socialist din Parlamentul European, Marea Britanie) și asupra condițiilor de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică (raportor Alejo Vidal-Quadras, Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat) și al Democraților Europeni, Spania).

Parlamentul European sprijină liberalizarea pieței gazului

Miercuri, 9 iulie, Parlamentul European a făcut un important pas înainte în desființarea monopolurilor din UE, sprijinind noile reguli privind industria gazului din Europa. Regulile adoptate de deputații europeni au stârnit însă și îngrijorări: statele membre s-au opus separării totale a proprietății pentru producția și transmisia gazelor naturale, susținând însă disocierea printr-o opțiune de compromis.

Parlamentul European a dezbătut și votat ieri două rapoarte: unul despre piața internă a gazelor naturale, redactat de Romano La Russa (Grupul Uniunea pentru Europa Națiunilor, Italia) și celălalt privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, redactat de Atanas Paparizov (Grupul Socialist din Parlamentul European, Bulgaria).

Propunerea originală a Comisiei dădea statelor membre posibilitatea de a alege între două modele: separarea activităților de producție de cele de transmisie sau verificarea transmisiei de către un operator de sistem independent. Consiliul a propus pe 6 iunie o altă alternativă la disociere, și anume gestionarea rețelei de către un „operator de transmisie independent“. Deputații europeni au susținut alternativa Consiliului și au cerut protejarea intereselor tuturor părților prin crearea unui trust independent, a unui organ de supraveghere și a unor programe de compatibilitate.

Consumatorii sunt mai protejați

Ambele rapoarte susțin protejarea consumatorilor prin măsuri diferite: consumatorii vor putea să anuleze contractul cu furnizorul de gaz fără penalizări, vor primi compensații în cazul în care standardele de calitate ale serviciilor nu sunt respectate, vor avea acces la informații despre drepturile lor și facturi pe site-urile web ale companiilor, etc.

Luând în considerare grupurile vulnerabile, raportul cere introducerea formulelor de facturare care cresc odată cu creșterea consumului și interdicția deconectării pensionarilor și persoanelor cu handicap pe timp de iarnă.

Undă verde pentru liberalizarea pieței de energie electrică și a gazelor naturale

Parlamentul European a adoptat, în a doua lectură, pachetul legislativ privind piața internă de energie electrică și gaze naturale. În urma compromisului negociat cu președinția cehă a UE, drepturile consumatorilor au fost întărite.

Acest pachet energetic constă din cinci directive și regulamente.

În urma compromisului la care s-a ajuns cu Consiliului, statele membre vor putea alege unul dintre cele trei modele în ceea ce privește separarea producției de distribuția de gaze naturale și electricitate:

- **Separarea proprietății între companiile de producție de energie electrică și cele de transmisie - "ownership unbundling"** - Separarea totală a proprietății între companiile producție de energie electrică și cele de furnizare, "full ownership unbundling", prevede că o companie de producție nu poate deține o cotă majoritară a acțiunilor la un operator de transmisie.
- **Operatorul independent de sistem (OIS/ISO)** - Această opțiune permite întreprinderilor integrate pe verticală să-și păstreze proprietatea asupra activelor rețelei, dar prevede ca rețeaua de transport în sine să fie administrată de un operator de sistem independent – o întreprindere sau o entitate complet separată de întreprinderea integrată pe verticală – care îndeplinește toate funcțiile unui operator de rețea.
- **Operatorul independent de transport (OIT/ITO)** - Această opțiune va permite societăților să rămână în proprietatea sistemelor de transport, cu condiția ca acestea să fie gestionate de un operator independent de transport. Operatorul de transport și de sistem deține un "organism de supraveghere" responsabil cu luarea deciziilor susceptibile de a avea un impact major asupra valorii activelor acționarilor. Un program de conformitate va defini măsurile adoptate în vederea "excluderii posibilităților de comportament discriminatoriu." Un agent de conformitate va monitoriza punerea în aplicare a programului de conformitate.

Clauza pentru operatori din țări terțe

Operatorilor de *sisteme de transport* a electricității și gazelor naturale, controlați de o persoană sau de persoane dintr-una sau mai multe țări terțe, autoritatea de reglementare le poate refuza certificarea în cazul în care nu respectă prevederile legate separarea proprietății (unbundling) sau dacă acordarea certificării va pune în pericol securitatea alimentării cu energie a statului membru în cauză și a Comunității.

Protecția consumatorilor

Un aspect esențial în ceea ce privește aprovizionarea consumatorilor îl reprezintă accesul la date obiective și transparente privind consumul, consumatorii trebuind să aibă acces la aceste date privind consumul, prețurile asociate și costurile serviciului, astfel încât să poată invita concurenții să le prezinte o ofertă pe baza acestora.

Noua legislație conferă consumatorilor următoarele drepturi:

- Schimbarea furnizorului de gaze naturale sau electricitate în timp de trei săptămâni, în mod gratuit;
- Primirea unui decont final de lichidare, după schimbarea furnizorului de energie electrică, în termen de șase săptămâni de la schimbarea furnizorului;
- Clienții au dreptul de a primi toate datele relevante privind consumul;
- Furnizorii de energie electrică precizează, în documentele puse la dispoziția clienților finali ponderea fiecărei surse de energie în mixul energetic utilizat de către furnizor;
- Statele membre garantează că este înființat un mecanism independent, de exemplu, un mediator pentru energie sau un organism pentru consumatori pentru tratarea eficientă a reclamațiilor și soluționarea extrajudiciară a litigiilor;
- Comisia stabilește o listă de control a consumatorului de energie clară și concisă și care oferă consumatorilor de energie informații practice referitoare la drepturile lor. Statele membre trebuie să garanteze că furnizorii de energie electrică sau operatorii de

sisteme de distribuție iau măsurile necesare pentru a prezenta tuturor clienților lor un exemplar al listei consumatorului de energie și pentru a garanta că aceasta este pusă la dispoziția publicului.

Garantarea furnizării cu electricitate este un serviciu universal

Statele membre sunt obligate să garanteze că toți clienții casnici și, atunci când consideră adecvat, micile întreprinderi (adică întreprinderile cu mai puțin de 50 de salariați și o cifră de afaceri anuală sau un bilanț care nu depășește 10 milioane de euro) beneficiază de serviciile universale, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii.

Protecția consumatorilor vulnerabili

La inițiativa Parlamentului European, noua legislație include măsuri speciale de protecție a consumatorilor vulnerabili. Statele membre ar trebui să ia măsuri corespunzătoare, precum planuri naționale de acțiune sau beneficii în sistemele de asigurări sociale, pentru a garanta clienților vulnerabili alimentarea cu energia electrică necesară. (Morgan a3, para 5a).

Alte măsuri

Cele două directive și trei regulamente includ, de asemenea, următoarele:

- Crearea unei agenții europene de cooperare a autorităților de reglementare care va elabora linii directoare facultative;
- Obligația operatorilor de sistem de transmisie de a prezenta în fiecare an autorităților naționale de reglementare un plan de dezvoltare a rețelei;
- Măsuri menite să îmbunătățească cooperarea regională între diferitele autorități naționale de reglementare